

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententia adversaria probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

vnio materiæ cum forma, quia constituit hominem.

Rogas an sit substantia completa physice, omnis illa, quæ licet habeat complementum in esse essentiali, & in esse suppositali, tamen illi aliquid deficit perfectionis integralis, v. g. Petrus à quo brachium vel pes abscissus est.

Respondeo affirmatue simpliciter, quia aliud est substantiam esse perfectam, aliud completam, primum requirit non solum integritatem quantum ad essentialia, & terminum complementum subsistendi totaliter: sed etiam quantum ad omnia, quæ ad perfectionem, seu substantialem integritatem rei pertinent, secundum vero solum exposulat complementum nature proveniens ex vnione partium essentialium, & ex terminatione personalitatem, vel suppositaliter, quare Petrus à quo tale brachium abscissum est, erit substantia completa physica, non tamen perfecta.

Substantia metaphysice completa sunt individuum, species tam subalterna, quam infima, & genus, quia secundum se, & quatenus secundum sua prædicata essentialia concipiuntur, possunt concipi, vt adæquatum principium operationis sine indigentia alterius, & vt sic possunt concipi sine ordine ad compositionem, de quo supra late.

Substantia incompleta metaphysica est quæcunque differentia, nam semper concipitur vt constitutum, & distinctivum speciei, vt rationale in quocunque conceptu concipitur vt constitutum, & distinctivum hominis.

QVÆSTIO V.

Vtrum detur actio substantialis.

SECTIO I.

Sententia adversaria probatur.

PRIMA sententia asserit nullam actionem substantialem, sed omnem necessario esse accidentalem; sic P. Hurtado in *met. disp. 10. de substantia, sect. 11.* & probatur, quem sequitur Arriaga in *metaph. in prædicam. Substantia.*

Primo ex frequentissima Aristotelis divisione substantiæ in materiam, & formam, & quæ ex ijs est, id est compositum, in qua tertia parte dividente comprehenditur vnio, & suppositum: at in ea divisione non est comprehensa actio: ergo vel actio non est substantia, vel eam Aristoteles certe divisit: probo minorem, quia actio non est materia, nec forma, nec compositum, nec intrinsecum illorum complementum.

Secundo probatur, quia actio non constituit per se rem absolute, nec est de intrinseco eius conceptu, nec variatur actione mutata: ergo non habet substantiæ conditiones.

Confirmatur, quando concipimus rem, concipimus primo eius essentiam, & subsistentiam; postea vero concipimus actionem qua producit: ergo actio est conceptus secundus rei: ergo illi accidit.

SECTIO II.

Nostra sententia proponitur.

Conclusio: multæ actiones sunt substantiales, vt sunt nutritio, generatio, creatio: hæc est communis inter Doctores sanaque in Philosophia sententia, eam tenet D. Thom. *q. 3. de pot. ar. 3.* & probatur primo, quia omne quod constituit substantiam in esse substantiæ: sed generatio constituit substantiam in esse substantiæ: ergo talis actio est substantialis: minor sic probatur, quia constituitur aliquid est tribuere, & dare esse constituto: sed actio producit, dat, & tribuit esse suo termino in genere causæ efficientis, producere enim dare esse est, & sic Deus qui creat Angelum constituit illum; quia illum in genere causæ extrinsecæ efficientis producit ac proinde illi in illo genere dat & tribuit esse: ergo actio, quæ est ratio producendi terminum formalem constituit illum.

Dices constitutionem in genere causæ extrinsecæ non arguere in constituyente esse substantialem, ac proinde actio, quæ solum illo modo constituit non est substantia.

Contra, quia nulla causa efficiens, talique genere causæ contenta, si constituit vt causa principalis substantiam, producendo illam, potest esse accidentalis, sed necessario debet esse substantialis; vnde calor, licet vt instrumentum causet ignem, non tamen vt causa principalis, quia causa principalis necessario substantia est, & in sententia P. Hurtado, nec vt instrumentum immediate influens, potest producere accidens substantia, solum enim in illius sententia substantia immediate producit substantiam: sed generatio, & creatio, sunt actiones exercitiæ, & rationes formales causæ principalis substantiæ, quatenus vt talis substantia producit: ergo ipsa actio, licet constituat in genere causæ extrinsecæ, eam sit ratio formalis, & causalitatis principalis substantiæ, in quantum substantiæ producendæ, erit necessario substantialis. Hæc consequentia sic probatur, quia eo modo est actus secundus quo est actus primus talis actus primus, & ideo si actus primus est intellectus, actus secundus, & exercitium illius, in quantum talis, non potest esse volitio, & si actus primus est voluntas, actus secundus non potest esse intellectio; sed creatio Angeli est exercitium, & actus secundus causæ substantialis, in quantum talis est, & in quantum producit formaliter substantiam: ergo necessario est substantialis: illa minor sic probatur, quia creatio est causalitas Dei vt causæ principalis Angeli creati: sed si Deus non esset infinita substantia non posset creare Angelum: ergo creatio est causalitas principalis causæ substantialis, in quantum substantialis, & actus secundus illius vt talis: ergo substantialis est.

Vrgetur, quia non ob aliam rationem causæ principalis substantiæ est substantia, nisi quia producit, & continet substantiam, quia nemo dat quod non habet: sed actio creationis, & generationis producit vt quo principaliter, quia est causalitas principalis, & continet vt quo substantialem terminum: ergo vt quo erit substantia, id est actio substantialis; nam si causa quia causet vt quod substantiam, est vt quod substantia, actio quæ causet vt quo erit substantia vt quo, id est fieri